

Amerika’da unutulmuş Osmanlılar

SPOT: Roman; asırlar evvel Amerika topraklarına kök salan Türklerin hikayesi. 1571 İnebahtı Deniz Savaşı sonrasında Haçlıların esir aldığı Osmanlı leventlerinin Amerika’da son bulan macerası. Denizlerin ardından coğrafyasını ve dillerini bilmedikleri bir kıtada yaşadıkları zorlu mücadele. Öte yandan Abdülhamit dönemine uzanan, sırların, iktidar savaşlarının, casusların, misyonerlerin ve aşkın romanı.

Soy ağacı son günlerde oldukça popüler. E-devlet üzerinden hepimiz geçmişimizi soruşturuyor, kimliğimizi sorguluyoruz. Tam da şu sıralar çıkan bir roman, Amerika’ya uzanan soyağacımıza dikkatleri çekiyor. Aralarında Abraham Lincoln, Elvis Presley ve Tom Hanks gibi ünlü isimlerin bulunduğu pek çok Amerikalının, Türk kanı taşıdığını söylüyor. Amerika’da asırlardır Türklerin var olduğu aslında yeni bir iddia değil. Bu fikir 1990’lı yıllarda Amerikalı Dr. Brent Kennedy ve ekibinin yaptığı tıbbi, etnolojik, arkeolojik ve sosyolojik araştırmalara ve İngiliz tarihçi David Hakluyt’un incelemelerine dayanıyor. Meluncanlar üzerine yazılmış tek roman özelliği taşıyan “Meluncanlar- Osmanlı’dan Amerika’ya” romanını yazarı Mine Sultan Ünver’le konuştuk.

Türklerin yeni kıta Amerika’da görüldükleri ilk tarih 1571 sonrası. 450 yıl sonra onları ilk kez bir romana konu eden siz oldunuz. Ruhunuz nasıl onların ruhlarına dokundu da bu roman ortaya çıktı?

Amerika’da New York ve Washington şehirlerinde yaşadım, Arizona dışında büyük kısmını gezdim, gördüm. Kızılderili kültürü beni çok etkilemişti ama bu kültürü araştırırken Meluncan denilen insanlarla karşılaştım. Meluncanların hikayesinin asırlar evveline dayandığını gördüm. Doğrusu olağanüstü bir hikayeydi, tam bir insanlık trajedisi. Endülü’sü anlattığım romanım “Hilalin İki Ucu”nu yazarken 711 yılında İspanya’yı fetheden Tarık bin Ziyad’ın ordusunda Türklerin olduğunu öğrenmişken, bu kez de Amerika’ya ilk yerleşenler arasında Türklerin olduğunu öğreniyordum. Hikayelerini yazmaya mecburdum.

Meluncanların varlığını ilk ortaya atan kimdir?

Konuyu bilimsel olarak ilk defa ortaya koyan ve Meluncanlar’ın lideri, sözcüsü olan kişi Meluncan Vakfı kurucusu Dr. Brent Kennedy. Kennedy ve ekibi Amerikalılardan kimilerinin Türk kanı taşıdığını, hatta bunlar arasında pek çok ünlü Amerikalının da olduğunu ileri sürdü, DNA analizleri ile ispatladı. İngiliz tarihçi David Hakluyt ise Türk esirlerin nasıl Amerika’ya geldiğinden ve nasıl bir kısmının iade edilip bir kısmının burada kıldığından ayrıntılı bahsetti.

Sizin romanınıza kadar pek çoğumuzun bihaber olduğu, Amerika’da yaşamış Osmanlı torunlarına dair araştırmalardan bahsedelim.

Dr. Kennedy, ağır bir hastalığa yakalanarak hastaneye kaldırılır. Yapılan tetkiklerde, kendisinde Akdeniz anemisi, Akdeniz ateşi gibi yalnız Akdeniz havzasında yaşayan insanlarda genetik olarak bulunan hastalıklar çıkar. Çok şaşıır ve atalarının köklerini araştırmak ihtiyacını duyar. 200 Meluncan’da yapılan genetik araştırmaların hepsinde Doğu Akdeniz ve Türk genleri ortaya çıkar. Kennedy, 1994 yılında Washington Büyükelçimiz Nüzhet Kandemir’e başvurur, konunun akademik olarak incelenmesi için yardım ister. Barış Manço da Brent Kennedy ile görüşenler arasındadır. Bu konuda film, belgesel yapmak isteyenler olur. Nitekim Kültür Bakanlığı’nın desteğiyle çekimler yapılır. Meluncanlar’ın Anadolu’nun

torunları olduğunu kanıtlamak için insanların yüz, profil ve beden çekimleri de yapılır. Marmara ve İstanbul Üniversiteleri Tarih Bölümleri ile Osmanlı Devlet Arşivleri, Deniz Müzesi ile temaslar kurularak bilimsel araştırmalar başlatılır.

Osmanlıların Amerika'ya gidişi nasıl olmuştur?

1571'deki deniz savaşında Haçlı donanmasından olan Portekizliler, Osmanlı leventlerini esir ederek forsa yapıp Brezilya'ya götürdüler. Hani Cervantes'in bize esir düştüğü ve kolunu kaybettiği savaş. Daha sonra İngiliz Kraliçesi'nin emriyle, İngiliz Amiral Sir Francis Drake, leventleri Portekizliler'in elinden aldı. Kraliçe, bu sayede Osmanlı hünkaryla iyi ilişkiler kurmayı amaçlıyordu. Yeni kıta Amerika yakınlarına geldiğinde Drake Osmanlıları, insanların yeni yerleşmeye başladığı kuzey Amerika kıyılarına bıraktı. Bir süre sonra burada yaşamaya başlayan leventlerden 200 kadarı fidye karşılığı Osmanlı Devletine verildi. Adada kalan 300 kadar levent ise orada bulunan Kızılderili kabilelerin arasına karıştı ve ortaya Türk kanı olan yeni nesiller çıktı, daha sonra kendilerine Meluncan diyecek olan nesiller.

Neden kendilerine Meluncan demişler?

Esir alınarak hiç bilmedikleri diyarlarda yaşamak mecburiyetinde kalan ve orada unutulmuş bu insanlar Tanrı'nın kendilerini lanetlediklerini düşünerek, kendilerine "lanetli" anlamına gelen "Melun" demişler ve kendilerini "Meluncan" olarak adlandırmışlar. Zaman içinde tıpkı zenciler gibi dışlanıp aşağılanmışlar. Toprakları ellerinden alınmış, evleri okulları yakılıp yıkılmış. İş bulamamışlar, kendi işlerini kuramamışlar, oy hakları olmamış. Sonraları bu tam beyaz olmayan insanların genel adı Meluncan olmuş.

Romanı yazarken yaptığınız araştırmalar sonucu Meluncanlar ve bizler arasında ne gibi benzerlikler gördünüz?

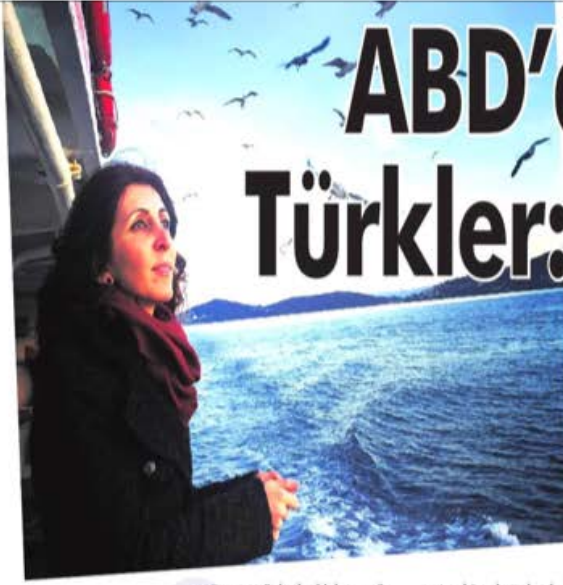
Kızılderililer, Meluncanlar ve Türkler sosyo-kültürel açıdan birbirine çok benziyor. Romanda bu benzerlikleri sıklıkla kullanmaya çalıştım. Örneğin, şimdi Hristiyan olsalar da eski Meluncanlar güneye dönerek, günde beş vakit yere çömelip kalkarak bazı hareketler yaparlarmış. Öte yandan Meluncanlar'ın dokudukları kilim ve battaniyelerin desenleriyle Türk motifleri arasında büyük benzerlikler var. Amerika'da bilinmeyen ve yenilmeyen bulgurun çeşitli yemeklerini yapıyorlar ve bulgura 'bulcur' diyorlar. 'Sus' karşılığı olarak 'şuş' diyorlar. Üzülünce dertlerini dağıtmak için 'ne gam' yerine 'ne gami' diyorlar. Hayır yerine bizdeki gibi 'cık' sesi çıkarıyorlar. Amerika'da pek tercih edilmeyen kuzu ve koyun eti yiyorlar. Yemekleri bizimkiler gibi soğanlı salçalı ve baharatlı pişiriyorlar. Nazardan korunmak için tahtaya vurup kulak çekiyorlar. Sünnet oluyorlar. Siftah yapınca parayı sakallarına sürüyorlar. Birbirlerini kucaklayıp elle sırtlarına vuruyorlar, erkekler birbirini öpüyor. Halk oyunları benziyor. Kanun ve kemençe benzeri sazları var. Aile bağları bizdeki gibi kuvvetli. Eskiden sarık takarlarmış. Fiziksel özellikleri de Türkler'e çok benziyor.

Roman sadece Meluncanlar'ın hikayesini anlatmıyor. Abdülhamit dönemi de var.

Roman tarihte iki farklı zamanda geçiyor. Amerika'nın ilk zamanlarıyla Abdülhamit Osmanlısı arasında bağlantı kuran entrikalı bir macera! Amerikalı Scott Reccardi, 1571 yılında yaşananların yazıldığı bir günlükte Sultan Abdülhamit'in İstanbul'una, doğunun gizemli şehrine geliyor. Çünkü dedesinden miras kalan günlüğün büyük bölümü Osmanlıca. Ancak günlüğün şöhretinin kendisinden önce İstanbul'a geldiğini anlıyor. Amerikalı, İngiliz ve Alman casuslar günlüğün peşinde. Osmanlı hafiyeleri de onları adım adım takipte. Çünkü siyasi dengelerin pamuk ipliğine bağlı olduğu bu dönemde günlük tüm hesapları alt üst edebilir.

Bütün ÷lkelerin siyasetini etkileyebilecek güçte sırlar barındırıyor. Dönem, bir Türk'ün Avrupalılar gibi vals edebildiğini ispatlamaya çalıştığı bir dönem. Roman, Batı hayranlığını, dönem olaylarını, misyonerliği de işliyor. Gizemli bir günlüğün peşinde macera, iktidar savaşı ve aşk kurgusu. Kimin dost, kimin düşman olduğu belirsiz. Yaşanan aşk dahi belki de oyunun bir parçası!

|

ABD'de unutulmuş Türkler: Meluncanlar

"Meluncanlar- Osmanlı'dan Amerika'ya", asırlar evvel Amerika topraklarına kök salan Türklerin hikâyesi. 1571 İnebahtı Deniz Savaşı sonrasında Haçlıların esir aldığı Osmanlı leventlerinin Amerika'da son bulan macerası. Denizlerin ardından coğrafyasını ve dillerini bilmedikleri bir kıtada yaşadıkları zorlu mücadele. Öte yandan Abdülhamid dönemine uzanan, sırların, iktidar savaşlarının, casusların ve aşkın romanı.

oy açıcı son günlerde oldukça popüler. E-devlet üzerinden hepimiz geçmişi soruşturuyor, kimliğimizi sorguluyoruz. Tam da şu sıralar çıkan bir roman, Amerika'ya uzanan soy ağacımıza dikkatleri çekiyor. Aralarında Abraham Lincoln, Elvis Presley ve Tom Hanks gibi ünlü isimlerin bulunduğu pek çok Amerikalının, Türk kanı taşıdığını söylüyor. Amerika'da asırlardır Türklerin var olduğu aslında yeni bir iddia değil. Bu fikir 1990'lı yıllarda Amerikalı Dr. Brent Kennedy ve ekibinin yaptığı tıbbi, etnolojik, arkeolojik ve sosyolojik araştırmalara ve İngiliz tarihçi David Hakluyt'un incelemelerine dayanıyor. Meluncanlar üzerine yazılmış tek roman özelliği taşıyan "Meluncanlar- Osmanlı'dan Amerika'ya" romanının yazarı Mine Sultan Ünver ile konuştuk.

Bir insanlık trajedisidir

■ **Türklerin yeni kıta Amerika'da görüldükleri ilk tarih 1571 sonrasını. 450 yıl sonra onları ilk kez bir romana konu eden siz oldunuz. Ruhunuz nasıl onların ruhlarına dokundu da bu roman ortaya çıktı?**

Amerika'da New York ve Washington şehirlerinde yaşadım, Arizona dışında büyük kısmını gezdim, gördüm. Kızıldilleri kültürü beni çok etkilemişti ama bu kültürü araştırırken Meluncan denilen insanlarla karşılaştım. Meluncanların hikâyesinin asırlar evveline dayandığını gördüm. Doğrusu olağanüstü bir hikâyeydi, tam bir insanlık trajedisidir. Endülü'sü anlattığım romanım "Hilal'in İki Ucu"nu yazarken 711 yılında İspanya'yı fetheden Tarık bin Ziyad'ın ordusunda Türklerin olduğunu öğrenmişken, bu kez de Amerika'ya ilk yerleşenler arasında Türklerin olduğunu öğreniyordum. Hikâyelerini yazmaya mecburdum.

■ **Meluncanların varlığını ilk ortaya atan kimdi?**

Konuyla bilimsel olarak ilk defa ortaya koyan ve Meluncanlar'ın lideri, sözcüsü olan kişi Meluncan Vakfı kurucusu Dr. Brent Kennedy. Kennedy ve ekibi Amerikalılardan kimilerinin Türk ka-

nı taşıdığını, hatta bunlar arasında pek çok ünlü Amerikalının da olduğunu ileri sürdü. DNA analizleri ile ispatladı. İngiliz tarihçi David Hakluyt ise Türk esirlerin nasıl Amerika'ya geldiğinden ve nasıl bir kısmının lade edilip bir kısmının burada kaldığından ayrıntılı bahsetti.

■ **Sizin romanınıza kadar pek çoğumuzun bilmediği bir gerçek. Amerika'da yaşamış Osmanlı torunlarına dair araştırmalardan bahsedelim.**

Dr. Kennedy, ağır bir hastalığa yakalanarak hastaneye kaldırılır. Yapılan tetkiklerde, kendisinde Akdeniz anemisi, Akdeniz ateşi gibi yalnız Akdeniz havzasında yaşayan insanlarda genetik olarak bulunan hastalıklar çıkar. Çok şaşırır ve atalarının köklerini araştırmak ihtiyacını duyar. 200 Meluncan'da yapılan genetik araştırmaların hepsinde Doğu Akdeniz ve Türk genleri ortaya çıkar. Kennedy, 1994 yılında Washington Büyükelçimiz Nüzhet Kandemir'e başvurur, konunun akademik olarak incelenmesi için yardım ister. Barış Manço da Brent Kennedy ile görüşmeler arasındadır. Bu konuda film, belgesel yapmak isteyenler olur. Nitekim Kültür Bakanlığı'nun desteğiyle çekimler yapılır. Meluncanlar'ın Anadolu'nun torunları olduğunu kanıtlamak için insanların yüz, profil ve beden çekimleri de yapılır. Marmara ve İstanbul Üniversiteleri Tarih Bölümleri ile Osmanlı Devlet Arşivleri, Deniz Müzesi ile temaslar kurularak bilimsel araştırmalar başlatılır.

■ **300 kişinin esaretiyle ortaya çıktılar**

■ **Osmanlıların Amerika'ya geldiği nasıl olmuştur?**

1571'deki deniz savaşında Haçlı donanmasından olan Portekizliler, Osmanlı leventlerini esir ederek forsa yapıp Brezilya'ya götürdüler. Hani Cervantes'in bize esir düştüğü ve kolu-nu kaybettiği savaş. Daha sonra İngiliz Kraliçesi'nin emriyle, İngiliz Amiral Sir Francis Drake, leventleri Portekizliler'in elinden aldı. Kraliçe, bu sayede Osmanlı hükümlarıyla iyi ilişkiler kurmayı amaçlıyordu. Yeni kıta Amerika yakınlara geldiğinde Drake Osmanlıları, insanların yeni yerleşmeye başladığı Kuzey Amerika kıyflarına bıraktı. Bir süre sonra burada yaşamaya başlayan leventlerden 200 kadarı fidiye karşılığı Osmanlı Devleti'ne verildi. Adada

lerinden alınmış, evleri okulları yakılıp yıkılmış. İş bulamamışlar, kendi işlerini kuramamışlar, oy hakları olmamış. Sonraları bu tam beyaz olmayan insanların genel adı Meluncan olmuş.

■ **Romanı yazarken yaptığınız araştırmalarda Meluncanlar ve Türkler arasında ne gibi benzerlikler gördünüz?**

Kızıldiller, Meluncanlar ve Türkler sosyo-kültürel açıdan birbirine çok benziyor. Romanda bu benzerlikleri sıkı sıkıya kullanmaya çalıştım. Örneğin, şimdiki Hristiyan olsalar da eski Meluncanlar güneş döner, gün-de beş vakit yer çömelip kalkarak bazı hareketler yaparlarmış. Öte yandan Meluncanlar'ın dokudokuz kelim ve battaniyelerin desenleriyle Türk motifleri arasında büyük benzerlikler var. Amerika'da bilinmeyen ve yenil-meyen bulgurun çeşitli yemekleri-

ni yapıyorlar ve bulgura "bulur" diyorlar. "Sus" karşılığı olarak "şuş" diyorlar. Üzülmeye dertlerini da-ğıtmak için "ne gam" yerine "ne gami" diyorlar. Hayır yerine bizdeki gibi "cık" se-si çıkarıyorlar. Amerika'da pek tercih edilmeyen kuzu ve koyun eti yiyorlar. Yemekleri bizimkiler gibi soğanlı, salça-lı ve baharatlı pişiriyorlar. Nazardan ko-runmak için tahtaya vurup kulak çekiyorlar. Sünnet oluyolar. Sıftah yapınca parayı sakallarına sürüyorlar. Birbirle-rini kucaklayıp elle sırtlarına vuruyorlar, erkekler birbirini öpüyor. Halk oyunları benziyor. Kanun ve kemence benzeri sazları var. Aile bağları bizdeki gibi kuvvetli. Eskiden sarık takarlarmış. Fiziksel özellikleri de Türkler'e çok benziyor.

■ **Abdülhamid dönemi de var**

ROMAN tarihinde iki farklı zamana geçiyor. Amerika'nın ilk zamanlarıyla Abdülhamid Osmanlısı arasında bağlantı kuran entrikalı bir maceralı. Amerikalı Scott Reccardi, 1571 yılında yaşananların yazıldığı bir günün Sultan Abdülhamid'in İstanbul'una, doğunun gizemli şehrine geliyor. Çünkü dedesinden miras kalan günün büyük bölümü Osmanlıca. Ancak günün şöhretinin kendisinden önce İstanbul'a geldiğini anlıyor. Amerikalı, İngiliz ve Alman casuslar günün peşinde. Osmanlı hafiyeleri de onları adım

adım takipte. Çünkü siyasi dengelerin pamuk ipliğine bağlı olduğu bu dönemde günlük tüm hesapları alt üst edebilir. Bütün ülkelerin sırlarını yasetini etkileyebilecek güce sırlar Avrupalılar gibi vâs edebildiğini ispatlamaya çalıştığı bir dönem. Roman, Batı hayranlığını, dönem olaylarını, misyonerliği de işliyor. Gizemli bir günün peşinde macera, iktidar savaşı ve aşk kurgusu. Kimin dost, kimin düşman olduğu belirsiz. Yaşanan aşk dahi belki de oyunun bir parçası!

■ **Neden kendilerine Meluncan demişler?**

Esir alınarak hiç bilmedikleri diyarlarda yaşamak mecburiyetinde kalan ve orada unutulmuş bu insanlar Tanrı'nın kendilerini lanetlediklerini düşünerek, kendilerine "lanetli" anlamına gelen "Melun" demişler ve kendilerini "Meluncan" olarak adlandırmışlar. Zaman içinde topkuz zenciler gibi dışlanıp aşağılanmışlar. Toprakları el-

Meluncanlar- Osmanlı'dan Amerika'ya
Mine Sultan Ünver
Mona Kitap
24 TL